

**TÜRKÇE-
ALMANCA**

DOĞA **SÖZLÜĞÜ**

TÜRKISCH-DEUTSCHES

UMWELT

-WÖRTERBUCH

Türkisch – Deutsch Türkçe – Almanca

Acemotu / melisa Melisse

Adaçayı Salbei

Adil Ticaret Fairer Handel

(*ingilizce*: Fairtrade)

Ağaçlandırma Aufforstung

Ağır Metaller Schwermetalle

☞ Kurşun, cıva, kadmiyum vb. gibi çevre açısından tehlikeli nitelik taşıyan metaller.

Ak(ça) ağaç Ahorn

Akümülatör Akkumulator

☞ Elektrik enerjisini, gerektiğinde kullanılmak üzere kimyasal enerji olarak depolayan cihaz.

Alüminyum Aluminium [Al]

☞ Uçak sanayinde, endüstride ve mutfak eşyalarında kullanılır. Su kirliliğinde önemli yer tutan bileşenlerden biri.

Amonyak Amoniak [NH₃]

☞ Azot ve hidrojenlerden oluşan, suda çözünen, endüstriyel süreçlerde ve gübre üretiminde kullanılan oldukça zehirli renksiz, kötü kokulu ve tahriş edici bir gaz.

Ampul Glühbirne

Anason Anis

Arazi Grundstück

Ardıç Wacholder

Arıtma tesisi Kläranlage

Arpa Gerste

Arsenik Arsen (As)

☞ Maden filizlerinde çok yaygın bulunan, metal görünümünde, bileşiği son derece zehirli bir element.

Asbest Asbest

Asit Säure

Ateş Feuer

Atık Abfall, Müll

Atık yağ Altöl

Atmosfer, eş. havayuvarı Atmosphäre

☞ Çeşitli gaz katmanlarından oluşan, ör. Azot: % 78, Oksijen: % 21, CO₂: % 0,04 (395 ppm), ve dünyayı çepçevre saran bir gaz kütesidir.

Atom / nükleer enerjisi Atomenergie

Ayçiçeği, günebakan Sonnenblume

Ayçiçek yağı Sonnenblumenöl

Ayva Quitte

Azot, nitrojen Stickstoff [N]

☞ Atmosferde % 78 oranında bulunan azot gazı toksik değildir, ama bazı bileşikleri yüksek oranda derişik olduğunda toksiktir. Doğadaki azot döngüsü canlı yaşamı için çok önemlidir.

Azotdioksit Lachgas, Distickstoffoxid [N₂O]

☞ Bir sera gazıdır; nitrojen bazlı ticari gübrelere ve fosil yakıtların yanmasından (ör. arabaların egsozları) meydana gelen ve havaya bırakılınca zehirli hale gelen kirletici madde.

Baharat Gewürz, Kräuter

Bahçe işiyle uğraşmak gärtnern

Bakır Kupfer [Cu]

☞ Doğada serbest ya da bileşik durumda bulunan, iletkenliği çok iyi olan, kolay işlenebilen, kızıl renkli bir element.

Baklagiller Hülsenfrüchtler

Ballıbabagiller Lippenblütler

Balmumu Bienenwachs

Baraj Damm, Staudamm

Bez torba Stofftüte

Biber Pfeffer

Biberiye Rosmarin

Bitki Pflanze

Bitki çeşitliliği Pflanzenvielfalt

Bitki dikimi Bepflanzung

Bitki koruma ilacı Pflanzenschutzmittel

Bitki örtüsü Vegetation

Bitki topluluğu Flora, Pflanzenwelt

Biyolojik, organik biologisch

Biyolojik arıtma biologische Reinigung

☞ Atık suyun, mikroorganizmalar kullanılarak mikroplardan arıtılması.

Biyolojik çeşitlilik biologische Vielfalt, Biodiversität

☞ Organizma çeşitlerinin alan yada hacim birimi başına sayısı; belli bir zamanda belli bir yerdeki türlerin bileşimi.

Biyolojik denge biologisches Gleichgewicht

Boraks Borax

Bozkır Steppe

Buğday Weizen

Buğday (delice b.) Dinkel

Buzdağı Eisberg

Buzul Gletscher

Canlı varlık / organizma Lebewesen

Cıva Quecksilber [Hg]

☞ Besin zincirlerinde, özellikle tatlı su ve deniz organizmalarında yoğun olarak bulunabilen ve zararlı etkilere yol açan çok zehirli ağır metal madde. Ayrıca termometre ve enerji tasarruflu lambalarda bulunur.

Cila Lack

Çam ağacı Kiefer

Çamlık orman Nadelwald

Çavdar Rogge

Çevre Umwelt

Çevre bilinci Umweltbewusstsein
Çevre dostu umweltfreundlich
Çevre Elçisi Umweltbotschafter
Çevre felaketi Umweltkatastrophe
Çevre günü Umwelttag
Çevre kirliliği Umweltverschmutzung
Çevre koruması Umweltschutz
Çevre koruma kuruluşu / organizasyonu Umweltschutzverband / -organisation
Çevre sorunu Umweltproblem
Çevresel adalet Umweltgerechtigkeit
Çevreye zararlı umweltschädlich
Çevre ve Orman Bakanlığı Umwelt -und Forstministerium
Çiftçi Bauer
Çiftçilik Landbau
Çığ Lawine
Çınar Platane
Çölleşme, ormanların yok oluşu Wüstenbildung
Çöp Abfall, Müll
Çöp ayrımı Mülltrennung

Çoraklaşma Verkarstung

Darı Hirse
Dayanıklılık süresi Mindesthaltbarkeitsdatum
Defne Lorbeer
Deniz Meer
Derişik konzentriert
Deterjan Reinigungsmittel
Devamlılık, süreklilik nachhaltig
Diazot monoksit, Azotoksit Lachgas, Distickstoffoxid [N₂O]
☞ Nitrojen bazlı ticari gübrelere ve fosil yakıtların yanmasından, ör. arabaların egsozları, meydana gelen bir sera gazı.
Dioksin Dioxin
☞ Çöp yakma sırasında ya da klor ile yapılan ağartma işlemleri sırasında yan ürün olarak ortaya çıkan, ayrıca bitki öldürücülerde bulunan, son derece zehirli kanserojen madde.
Doğa Natur

Doğasever Naturfreund

Doğa bilimleri Naturwissenschaften

Doğa bilinci Naturbewusstsein

Doğal felaket Naturkatastrophe

Doğayı koruma, tabiatı koruma Naturschutz

Doğa koruma birliği Naturschutzverband

Doğa koruma bölgesi Naturpark, Naturschutzgebiet

Doğal naturell, natürlich

Doğal gaz Erdgas

☞ Yer kabuğunun altında, belli jeolojik oluşumlarla gerçekleşen, metan ve hidrokarbonlar içeren yakıt.

Doğal kaynaklar natürliche Quellen / Ressourcen

Döngü Zyklus

Ebegümece Malve

Ekoloji Ökologie

☞ Organizmaların birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkilerini inceleyen bilim dalı.

Ekolojik ökologisch

Ekolojik Ayak İzi Ökologischer Fußabdruck

☞ Bir insanın tüketim alışkanlıkları doğrultusunda kaç metrekare su ve kara parçası büyüklüğüne ihtiyaç duyduğunu gösteren bir ölçü birimidir.

Ekolojik temizlik ökologisches Putzen

Ekonomi Ökonomie

Ekosistem Ökosystem

☞ Birbirleri ile ve cansız ortamla ilişki içinde olan kendi içinde yeterli bitki ve hayvan topluluğu.

Elektrik Strom

Elektrik faturası Stromrechnung

Elektrik şirketi Stromanbieter

Elektrikli ocak Elektroherd

Elektrik tüketimi ölçme aleti Strommessgerät

Elektrik santrali, enerji santrali Kraftwerk

Elektrik tüketimi Stromverbrauch

Emisyon / salınım Emission

☞ Gaz ya da gaz ve partikül karışımlarının atmosfere verilmesi.

Enerji Energie

Enerji etiketi Energiekennzeichen/ -label

Enerji üretimi Energiegewinnung

Enerji verimliliği sınıfları Energieverbrauchs-klassen

Erozyon Erosion

☞ Havanın ya da insanların müdahalesi sonucunda kaya parçacıklarının ve toprağın asıl yerlerinden kopmaları, taşınmaları ve başka bir yerde kalmaları süreci.

Etil alkol, etanol Ethanol

Fauna Fauna

☞ Jeolojik bir dönemle ya da yöreyle ilgili, insanlar dışındaki hayvanların tümünün yaşamı.

Flora Flora

☞ Bir jeolojik dönem ya da yöre ile ilgili bitki yaşamı.

Federal Çevre Bakanlığı Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit (BMU)

Federal Çevre Dairesi Umweltbundesamt (UBA)

Fenol Phenol

☞ Boyacılıkta, kimi plastik maddelerin ve kimi ilaçların yapımında kullanılan, madenkömürü katranından elde edilen, insan ve su yaşamı bakımından zehirli etki taşıyan endüstriyel atık suda bulunan benzinin oksijenli türevidir.

Fesleğen, reyhan Basilikum

Fidan Spross

Formaldehit Formaldehyd

☞ Koruyucu sıvı ve sterilize edici zehirli madde.

Fosfat Phosphat

☞ Bitkiler için gerekli besin niteliği taşıyan ve insan ve hayvan gıdasının normal bileşeni olan fosfor bileşikleridir; aynı zamanda lağım suyu ve tarımsal yüzey akışlarında da oluşur ve su oluşumlarında ötrofikasyona neden olur.

Fosfor Phosphor [P]

☞ Balmumu kıvamında, yarısaydam, karanlıkta ışıltı yayan, sarımsak kokulu, zehirli bir madde.

Fosil yakıtlar Fossile Brennstoffe

☞ Kömür, petrol, doğal gaz vb. gibi doğal organik

yakıtların tümü. Fosil yakıtlar bitki ve hayvan maddesinin milyonlarca yıl boyunca toprak altında ayrışmasından oluşur.

Fotosentez Fotosynthese

☞ Yeşil bitkilerin su, karbondioksit ve güneş enerjisini kullanarak klorofil maddesiyle besin üretmesi işlemidir

Fotovoltaik Photovoltaik

☞ Güneş enerjisi örneğinde olduğu gibi, fotosel kullanarak ışıktan elektrik üretme yöntemi.

Frekans Frequenz

Genetik, eş. **kalıtımbilim** Genetik

☞ Canlılardaki soyaçekim olaylarını konu alan yaşambilim dalı

Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) gentechnisch veränderte Organismen (GVO)

Geri dönüşüm Recycling

Geven Tragant

Göl See

Gönüllü Ehrenamtliche/r, Freiwillige/r

Gönüllü çevre elçisi ehrenamtliche/r Umweltbotschafter/in

Güneş enerjisi Solarenergie

Gün ışığı Tageslicht

Halojen lamba Halogenlampe

Hardal Senf

Hasat Ernte

Hava kirliliği Luftverschmutzung

Havalandırmak Lüften

Hayvanlar dünyası Fauna (Gesamtheit der Tiere)

Hektar Hektar [ha]

☞ 10.000 metrekare

Hidroelektrik santral (HES) Wasserkraftwerk

☞ Su gücünden elde edilen elektrik santral.

Hidrojen Wasserstoff [H]

☞ Rengi, kokusu, tadı bulunmayan, oksijenle bileşerek suyu oluşturan bir gaz.

Hindistan cevizi Kokosnuss

Hindistan cevizi (küçük) Muskatnuß

Huş ağacı Birke

İhlamur Linde

Isı Wärme

Isı kaybı Wärmeverlust

Isının birikmesi Wärmestau

Isıtmak heizen

Işın Strahlung

İğde Ölweide

İğde (yalancı) Sanddorn

İklim Klima

İklim değişikliği Klimawandel

İklim felaketi Klimakatastrophe

İklim koruması Klimaschutz

İspirto Spiritus

İsraf Verschwendung

Jeotermal Geothermie

☞ Belli elemanların radyoaktif ayrışmasından oluşan, yeryüzünün iç ısı; bu ısı, potansiyel olarak büyük ve aslında ulaşılmamış bir enerji kaynağıdır.

Kadmiyum Cadmium [Cd]

☞ Elektrik, pil ve akü sanayisinde kullanılan yumuşakça, kanserojen, toksik bir ağır metal

Kağıt Papier

Kahve Kaffee

Kakao kakao

Kakule Kardamom

Kalorifer Heizung

Kamusal öffentlich

Kamuoyu bilinci öffentliches Bewusstsein

Kapama düğmesi olan priz duyu schaltbare Steckleiste

Karanfil Nelke

Karbon Ayak İzi Kohlenstoff (CO₂)-Fussabdruck

☞ Bir kişinin doğaya saldıği sera gazlarının genel

toplam içindeki payıdır. En genel olarak fosil yakıtların tüketilmesinden dolayı ortaya çıkan sera gazları küresel çapta bir ısınmaya neden olmaktadır.

Herkes birtakım alışkanlıklarını değiştirerek, ağaç dikerek karbon ayak izini azaltabilir!

Karbondioksit Kohlenstoffdioxid [CO₂]

☞ Yeterli oksijen koşullarında fosil yakıtların yanması, ormansızlaşma ve çimento üretiminde oluşur; küresel ısınmaya en fazla neden olan sera gazıdır. Serbest gaz halinde volkanik bölgelerden çıkan gazlarda, suda çözünmüş olarak ise maden suyunda bulunur, havada % 0,03-0,04 nisbetinde, egsozda ise % 13 nisbetinde bulunur.

Karbonmonoksit Kohlenmonoxid [CO]

☞ Fosil yakıtların yeterince hava olmadan yanması esnasında oluşan, gözle görülmeyen, tatsız, kokusuz ve son derece zehirli bir gazdır, örn. sobalarda mavi bir alevle yanar. Solunan havada konsantrasyonu artarsa, kana geçer ve ölüm tehlikesi vardır.

Kestane Kastanie

Kavak ağacı Pappel

Kayın ağacı Buche

Kedi otu Baldrian

Kekik Thymian

Kekik (dağ k.) Oregano

Keklik otu / mercanköşk Majoran

Kızıl ağaç Erle

Kimlik Identität

Kimyasal madde Chemikalie

Kiracılar derneği / kuruluşu Mieterverein

Kişniş Koriander

Klor Chlor [Cl]

☞ Keskin kokulu, yeşilimsi sarı renkli, tahriş edici ve son derece zehirleyici bir gazdır. Sanayide ağartma işlemlerinde ve içme sularının dezenfekte edilmesinde kullanılır.

Klorofül Chlorophyll

☞ Oksijen üretmek için ışığı ve karbondioksiti kullanan (fotosentez), yeşil bitkilerde bulunan renk maddesi.

Kolza yağı Rapsöl

Kökнар (gökнар) Tanne

Kömür madeni Kohlevorkommen

Kömür santrali Kohlekraftwerk

Köri Curry

Kurak trocken

Kuraklık Dürre, Trockenheit

Kurşun Blei [Pb]

☞ Sanayide kullanılan yumuşak ve bükülgen, mavimsi gri renkte toksik bir metal. Biriken bir zehir olup küçük bir miktarları bile ciddi hastalıklara yada ölümlere yol açar. Bilinen en eski su kirleticilerinden biridir ve kurşun boruları su dağıtım şebekesinde kullanılmaları sonucu oluşur. Havada bulunan kurşunun büyük bölümü benzine katkı maddesi olarak konan kurşundur

Kuruluş Einrichtung

Kurum Institut

Küf Schimmel

Kükürt Schwefel [S]

☞ Kokusuz ve tatsız, limon sarısı renkte, çok çeşitli ticari ve tıbbi kullanım alanlarına sahip metalik olmayan katı bir madde.

Küresel ısınma globale Erderwärmung

Ladin ağacı Fichte

Lav Lava

Lavanta Lavendel

Limon asidi Zitronensäure

Madencilik Bergbau

Maki, çalı çırpı Buschwald, Macchi

Mandıra Molkerei

Mantar Pilz

Maydanoz Petersilie

Mavi Melek Blauer Engel (etiket)

Melisa / acemotu Melisse

Mera Weide, Grasland

Mercanköşk / keklik otu Majoran

Meşe Eiche

Metal ambalaj Metallverpackung

Metan Methan [CH4]

☞ Bataklık topraklarda, lağım sularında ve ayrıca kömür madenlerinde organik maddenin anaerobik koşullarda ayrışmasından oluşan, genellikle bataklı gazı olarak adlandırılan, doğal, renksiz gaz. Ayrıca inekler de bu gazı havaya salar. Atmosferde yoğunluğunun artması „sera etkisi“ne katkıda bulunur.

Mısır Mais

Mürver Holunder

Nadas, tarlanın dinlenme zamanı Brachezeit

Nane Minze

Narenciye, turuncgiller Zitrusfrüchte

Nehir Fluss

Nem oranı Luftfeuchtigkeit

Nesil / soy tükenmesi Artensterben

Nitrik asit, kezzap Salpetersäure [HNO₃]

☞ Bileşiminde oksijen, hidrojen ve azot bulunan kuvvetli bir asittir. Konsantrasyonu arttıkça daha tehlikeli olur. Dinamit, çeşitli patlayıcılar, plastik ve gübre yapımında kullanılır.

Niş Nietzsche

Nüfus artışı Bevölkerungswachstum

Nükleer santral Atomkraftwerk

Nükleer silah Atomwaffe

Oda sıcaklığı Raumtemperatur

organizma / canlı varlık Lebewesen

Orman Wald, Forst

Orman idaresi Försterei

Ormanların yok olması Waldsterben

Ortanca Hortensie

Ozon Ozon [O₃]

☞ 3 oksijen atomundan oluşan molekülleriyle renksiz bir gazdır ve atmosferin üst katmanlarında yer alır. Gökyüzünün mavi renkte görünmesi bu gaz sayesinde olmaktadır. Sıvı halde lacivert renge dönüşen ozon gazı, dünyayı güneşten gelen mor ötesi (ultraviyole) radyasyona karşı korumaktadır.

Ozon deliği Ozonloch

☞ Ozon delinmesinin başlıca nedeni atomik

halojenlerin ozon moleküllerini tahrip etmesidir. Bu halojen atomlarının başlıca kaynağı suni halokarbonlardır: kloroflorokarbonlar (CFCs) ile hidrokloroflorokarbonlar (HCFCs). Bu maddeler örneğin bazı spreylerde ve yangın söndürücülerinde bulunur.

Ozon tabakası Ozonschicht

☞ Ozon tabakası ozon gazından oluşan ve atmosferin yukarı seviyelerinde (yer yüzeyinden 10–50 km yüksekte) bulunan bir tabakadır. Bu tabakanın temel rolü çok zararlı olan Ultraviyole (UV) ışınlarına karşı bizi korumaktır. Ozon tabakası yeryüzüne ulaşan bu zararlı ışınlara karşı korumak için bir filtre rolünü görür.

Ötrofikasyon Euthrophierung

☞ Atıklarla (ör. deterjanlı sular) gelen aşırı besin maddelerinin vejetasyonu uyarmasıyla göllerin çözünmüş oksijen yokluğu sonucunda ölmesine kadar gidebilen yaşlanma süreci.

Pamuk Baumwolle

Papatya Kamille

Papatyagiller Korbblütler, Asteraceae

Pestisit Pestizid

Peygamberçiçeği Flockenblume

Pil Batterie

Piyasa Handel, Markt

Plastik Kunststoff, Plastik

Polivinil Klorür (PVC) Polyvinylchlorid

☞ Özellikle kimyasal ve yapı sektöründe oldukça geniş kullanım alanı olan bir plastiktir. Örneğin elektrik kablolarının yalıtkan malzemesi, ince ambalaj malzemeleri, duş perdesi, yağmurluklar, su boruları bu plâstikten yapılıdır.

Radyasyon Strahlung

Radyoaktif ışın radioaktive Strahlung

Radyoaktivite Radioaktivität

Reyhan, fesleğen Basilikum

Sağlık Dairesi Gesundheitsamt
Salınım/emisyon Emission
Sarımsak Knoblauch
Sater otu Bohnenkraut
Sedir ağacı Zeder
Sel Flut
Sera gazı Treibhausgas
Ses kirliliği Lärm
Sığırkuyruğu Königskerzen
Sivil toplum kuruluşu Nicht-Regierungsorganisation [NRO]
Soğan Zwiebel
Soy ağacı Stammbaum
Soy tükenmesi Artensterben
Su Wasser
Su kirliliği Wasserverschmutzung
Sulama Bewässerung
Sürdürülebilirlik Nachhaltigkeit
 🌿 İnsanın kendi günlük ihtiyaçlarını, gelecek nesillerin de kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmesini tehlikeye atmadan temin etmesidir.

Sürdürülebilir yaşam nachhaltiges Leben

Şebeke parçası Netzteil
Şebeke şalteri Netzschalter
Şelale Wasserfall
Şimşir Buchsbaum

Tarçın Zimt
Tarım Landwirtschaft, Ackerbau, Agrarwirtschaft, Landbau
Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Ministerium für Landwirtschaft
Tarım teknikleri Agrartechnik
Tarhun Estragon
Tarla Acker, Anbaufläche, Feld
Tasarruf Einsparung
Tasarruf etmek sparen
Termostat vanası Thermostatregler
Toksit / zehirli madde Schadstoff

Toprak Erde, Boden
Turunçgiller, narenciye Zitrusfrüchte
Tuz Salz
Tüketim Verbrauch, Konsum
Tüketici Merkezi Verbraucherzentrale
Tür Art, Spezie, Sorte
Tür zenginliği Artenvielfalt
Tütün Tabakpflanze
Tüketici Verbraucher

Üretim Produktion

Vakıf Stiftung
Verimli fruchtbar, effizient
Verimsiz dürr, fruchtlos, karg, ineffizient

Yabani wild
Yağmur ormanı Regenwald

Yakıt faturası Heizkostenabrechnung
Yalıtım Dämmung
Yanardağ Vulkan
Yaşam alanı Lebensraum
Yenilenebilir enerji erneuerbare Energien
Yeraltı kaynakları Bodenschätze
Yeşil Grün

☞ Yeniden işlenip kullanılan kağıt ürünler ve biyolojik bozulmaya uğrayabilir plastik torbalar gibi „çevre dostu“ ürünleri ifade eden sıfat (sözcük); çevre sorunlarına ilgi gösterilmesini savunan siyasal partiler için de kullanılır.

Yosun Algen
Yulaf Hafer

Zambakgiller Liliengewächse
Zencefil Ingwer
Zerdeçal Kurkuma
Zeytin ağacı Olivenbaum
Zeytinyağı Olivenöl
Ziraat Ackerbau, Agrarwirtschaft, Anbau

Deutsch – Türkisch Almanca – Türkçe

Abfall, Müll atık

Ackerbau / Agrarwirtschaft tarım

Acker, Anbaufläche, Feld tarla

Ackerbau, Agrarwirtschaft, Anbau ziraat

Agrartechnik tarım teknikleri

Ahorn ak(ça) ağaç

Akkumulator akümülatör

Algen yosun

Altöl atık yağ

Aluminium alüminyum

Amoniak amonyak [NH₃]

Anis anason

Art, Gattung, Sorte tür

Artenvielfalt tür zenginliği

Artensterben soy/ nesil tükenmesi

Arsen arsenik

Asbest asbest

Atmosphäre atmosfer

Atomenergie atom enerjisi

Atomkraftwerk nükleer santral

Atomwaffe nükleer silah

Aufforstung ağaçlandırma

Baldrian kedi otu

Batterie pil

Basilikum fesleğen, reyhan

Bauer çiftçi

Baumwolle pamuk

Bepflanzung bitki dikimi

Bergbau madencilik

Bevölkerungswachstum nüfus artışı

Bewässerung sulama

Bienenwachs balmumu

Biodiversität biyolojik çeşitlilik

biologisch biyolojik, organik

biologisches Gleichgewicht biyolojik denge

biologische Reinigung biyolojik arıtma

biologische Vielfalt, Biodiversität biyolojik çeşitlilik

Birke huş ağacı

Blauer Engel Mavi Melek (etiket)

Blei kurşun [Pb]

Boden, Erde toprak

Bodenschätze yeraltı kaynakları

Bohnenkraut sater otu

Borax boraks

Brachezeit nadas, tarlanın dinlenme zamanı

Buchsbaum şimşir

Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und

Reaktorsicherheit (BMU) Federal Çevre Bakanlığı

Buche kayın ağacı

Buschwald, Macchi çalı çırpı, maki

Cadmium kadmiyum

Chemikalie kimyasal madde

Chlor klor [Cl]

Chlorophyll Klorofül

Curry köri

Damm, Staudamm baraj

A

Auf

D

Däm

Dämmung yalıtım
Dinkel delice buğday
Dioxin dioksin
Distickstoffoxid diazot monoksit [N₂O]
Dürr, fruchtlos, karg verimsiz
Dürre, Trockenheit kuraklık

Eiche meşe
Einrichtung kuruluş
Einsparung tasarruf
Eisberg buzdağı
Ehrenamtliche/r, Freiwillige/r gönüllü
Ehrenamtliche/r Umweltbotschafter/in gönüllü çevre elçisi
Elektroherd elektrikli ocak
Emission emisyon
Energie enerji
Energiegewinnung enerji üretimi
Energiekennzeichen enerji etiketi
Energieverbrauchsklassen enerji verimliliği sınıfları

Erde, Boden toprak
Erle kızılâğaç
Erneuerbare Energien yenilenebilir enerji
Ernte hasat
Erosion erozyon
Estragon tarhun
Ethanol etil alkol, etanol
Euthrophierung ötrofikasyon

Fairer Handel (*ingilizce*: Fairtrade) Adil Ticaret
Fauna fauna, hayvanlar dünyası
Feld, Acker, Ackerbaufläche tarla
Fenchel rezene
Feuer ateş
Fichte ladin ağacı
Flächennutzungsplan çevre düzeni planı
Flockenblume peygamberçiçeği
Flora, Pflanzenwelt flora, bitki topluluğu
Fluss nehir
Flut sel

Fruchtbar, effizient verimli
Försterei orman idaresi
Formaldehyd formaldehit
Fotosynthese fotosentez
Fossile Brennstoffe fosil yakıtlar
Forst orman
Frequenz frekans
Fruchtlos, dürr, karg, ineffizient verimsiz

Gärtnern bahçe işiyle uğraşmak
Genetik genetik, eş. kalıtımbilim
Gentechnisch veränderte Organismen (GVO)
genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO)
Gerste arpa
Gesundheitsamt sağlık dairesi
Gewürz baharat
Gletscher buzul
Globale Erderwärmung küresel ısınma
Glühbirne ampul
Grasland mera

Grundstück arazi
Grün yeşil

Hafer yulaf
Halogenlampe halojen lamba
Handel, Markt piyasa
Heizen ısıtmak
Heizkostenabrechnung yakıt faturası
Heizung kalorifer
Hektar hektar
Hirse darı
Holunder mürver
Hortensie ortanca
Hülsenfrüchtler baklagiller
Ineffizient, fruchtlos, dürr, karg verimsiz
Identität kimlik
Ingwer zencefil
Institut kurum

Kaffee kahve
Kakao kakao
Kamille papatya
Kardamom kakule
karg, fruchtlos, dürr, ineffizient verimsiz
Kastanie kestane
Kiefer çam ağacı
Kläranlage arıtma tesisi
Klima iklim
Klimakatastrophe iklim felaketi
Klimaschutz iklim koruması
Klimawandel iklim değişimi
Knoblauch sarımsak
Kohlekraftwerk kömür santrali
Kohlendioxid karbondioksit [CO₂]
Kohlenmonoxid karbonmonoksit [CO]
Kohlenstoff (CO₂)-Fussabdruck Karbon Ayak İzi
Kohlevorkommen kömür madeni
Kokosnuss hindistan cevizi
Konzentriert derişik
Korbblütler papatyagiller

Koriander kişniş
Königsherzen sığırkuyruğu
Kraftwerk elektrik santrali, enerji santrali
Kräuter baharat
Kunststoff / Plastik plastik
Kurkuma zerdeçal

Lachgas, Distickstoffoxid diazot monoksit [N₂O]
Lack cila
Landbau çiftçilik
Landwirtschaft / Landbau tarım
Lava lav
Lavendel lavanta
Lawine çığ
Lärm ses kirliliği
Lebensraum yaşam alanı
Lebewesen canlı varlık / organizma
Liliengewächse zambakgiller
Linde ıhlamur
Lippenblütler ballıbabagiller

Lorbeer defne
Luftfeuchtigkeit nem oranı
Luftverschmutzung hava kirliliği
Lüften havalandırmak

Mais mısır
Majoran keklik otu / mercanköşk
Malve ebegümece
Markt, Handel piyasa
Meer deniz
Melisse melisa / acemotu
Metallverpackung metal ambalaj
Methan metan [CH4]
Mieterverein kiracı kuruluşu
Mindesthaltbarkeitsdatum dayanıklılık süresi
Ministerium für Landwirtschaft Tarım ve
Köyişleri Bakanlığı
Minze nane
Molkerei mandıra
Muskatnuß küçük hindistan cevizi

Abfall, Müll atık
Mülltrennung çöp ayrımı

Nachhaltig devamlılık, süreklilik
Nachhaltigkeit sürdürülebilirlik
Nachhaltiges Leben sürdürülebilir yaşam
Nadelwald çamlık orman
Natur doğa
Naturbewusstsein doğa bilinci
Naturell doğal
Naturfreund doğasever
Natürliche Quellen / Ressourcen doğal kaynaklar
Natürlich doğal
Naturkatastrophe doğal felaket
Naturpark doğa koruma bölgesi
Naturschutz doğayı koruma, tabiatı koruma
Naturschutzverband doğa koruma birliği
Naturwissenschaften doğa bilimleri
Nelke karanfil
Nennlebensdauer dayanıklılık süresi

Netzschalter ŧebeke ŧalteri

Netzteil ŧebeke parçası

Nicht-Regierungsorganisation sivil toplum kuruluŧu [NRO, *İngilizce*: NGO]

Niesche Niŧ

Olivenbaum zeytin ağacı

Olivenöl zeytinyağı

Oregano dağ kekiđi

Organisch doğal

Ozon ozon [O3]

Ozonloch ozon deliği

Ozonschicht ozon tabakası

Öffentlich kamusal

Öffentliches Bewusstsein kamuoyu bilinci

Ökologisch ekolojik

Ökologischer Fußabdruck Ekolojik Ayak İzi

Ökologisches Putzen ekolojik temizlik

Ökonomie ekonomi

Ökosystem ekosistem

Ölweide iğde

Papier kağıt

Pappel kavak ağacı

Petersilie maydanoz

Pestizid pestisit

Pilz mantar

Platane ınar

Plastik, Kunststoff plastik

Pflanze bitki

Pflanzenschutzmittel bitki koruma ilacı

Pflanzenvielfalt bitki eŧitliliđi

Pfeffer biber

Phosphat fosfat

Phosphor fosfor [P]

Photovoltaik fotovoltaik

Polyvinylchlorid polivinil klorür (PVC)

Produktion üretim

Quecksilber cıva [Hg]

Quitte ayva

Radioaktivität radyasyon

Radioaktive Strahlung radyoaktif ışın

Rapsöl kolza yağı

Raumtemperatur oda sıcaklığı

Recycling geri dönüşüm

Recyclingpapier geri dönüşümlü kağıt

Regenwald yağmur ormanı

Reinigungsmittel deterjan

Rogge çavdar

Rosmarin biberiye

Salbei adaçayı

Salpetersäure nitrik asit, kezzap [HNO₃]

Sanddorn yalancı iğde

Salz tuz

Säure asit

See göl

Schadstoff toksit / zehirli madde

Schaltbare Steckleiste kapama düğmesi olan priz duyu

Schnellkochtopf düdüklü tencere

Schimmel küf

Schwefel kükürt [S]

Schwermetall ağır metal

Senf hardal

Solarenergie güneş enerjisi

Sonnenblume günebakan, ayçiçeği

Sonnenblumenöl ayçiçeği yağı

Sparen tasarruf etmek

Spiritus ispirto

Spross fidan

Stammbaum soy ağacı

Strahl ışın

Strahlung ışın

Steppe bozkır

Stiftung vakıf

Stickstoff azot [N]

Stofftüte bez torba

Strahlung radyasyon

Strom elektrik

Stromanbieter elektrik şirketi

Stommessgerät elektrik tüketimi ölçme aleti

Stromrechnung elektrik faturası

Stromverbrauch elektrik tüketimi

Tabakpflanze tütün

Tageslicht gün ışığı

Tane köknar (göknar)

Thermostatregler termostat vanası

Tragant geven

Treibhausgas sera gazı

Trockenheit kuraklık

Trocken kurak

Thymian kekik

Umwelt çevre

Umweltbewusstsein çevre bilinci

Umweltbotschafter çevre elçisi

Umweltbundesamt (UBA) Federal Çevre Dairesi

Umweltfreundlich çevre dostu

Umweltgerechtigkeit çevresel adalet

Umweltkatastrophe çevre felaketi

Umweltproblem çevre sorunu

Umweltschädlich çevreye zararlı

Umweltschutz çevre koruması

Umweltschutzverband çevre koruma kuruluşu / organizasyonu

Umwelttag çevre günü

Umwelt - und Forstministerium Çevre ve Orman Bakanlığı

Umweltverschmutzung çevre kirliliği

Vegetation bitki örtüsü

Verbrauch, Konsum tüketim

Verbraucher tüketicisi

Verbraucherzentrale Tüketicisi Merkezi

Verhagerung çoraklaşma

Verkarstung çoraklaşma

Verschwendung israf

Verwüstlichung çölleşme

Vulkan yanardağ

Wacholder ardıç

Wald, Forst orman

Waldsterben ormanların yok olması

Wasser su

Wasserstoff hidrojen [H]

Wasserfall şelale

Wasserkraftwerk hidroelektrik santral (HES)

Wasserverschmutzung su kirliliği

Wärmestau ısının birikmesi

Wärme ısı

Wärmeverlust ısı kaybı

Weide, Grasland mera

Weizen buğday

Wild yabani

Wüstenbildung çölleşme, ormanların yok oluşu

Zeder sedir ağacı

Zimt tarçın

Zitronensäure limon asidi

Zitrusfrüchte narenciye, turunçgiller

Zwiebel soğan

Zyklus döngü

V

Ver

Verwendete Literatur / Kullanılan kitaplar:

Hauenschild, Ingeborg:

Türkischsprachige Volksnamen für Kräuter und Strauden. Mit den deutschen, englischen und russischen Bezeichnungen.

Wiesbaden: Harrassowitz, 1989.

Kıyığı, Osman Nazım:

Wörterbuch der Rechts- und Wirtschaftssprache. Hukuk ve Ekonomi Terimleri Sözlüğü.

München: Beck.

Püsküllüoğlu, Ali:

Arkadaş Türkçe Sözlük.

4. baskı, Ankara, 2003

Steuerwald, Karl:

Deutsch-türkisches Wörterbuch. Almanca-Türkçe Sözlük.

2. Aufl., Wiesbaden: Harrassowitz, 1987.

Steuerwald, Karl:

Türkisch-deutsches Wörterbuch. Türkçe-Almanca Sözlük

2. verb. u. erw. Aufl., Wiesbaden: Harrassowitz, 1988

Türkiye Çevre Vakfı Yayını:

Ansiklopedik Çevre Sözlüğü

Ankara, 2001

Türkçe-Almanca Doğa Sözlüğü
Türkisch-deutsches Umweltwörterbuch

gefinanziert durch

Deutsche Bundesstiftung Umwelt

www.dbu.de

Impressum / Künye:

Herausgeber / Yayımcı: Yeşil Çember (Grüner Kreis) ist seit 2006 die türkischsprachige Umweltgruppe beim BUND Berlin und seit 2011 auch beim BUND NRW, BW und München.

Texte / Yazılar: Kübra Küçük, Gülcan Nitsch, Ayca Öz, Gülsüm Emre, Zeynep İlhan, Sakine Sulu, Öykü Kaygusuz, Sabine Köstek

Layout / Mizanpaj: Deniz Keskin, www.denizkeskin.nl

V.i.S.d.P.: Gülcan Nitsch

1. Auflage / Baskı:
Juni / Haziran 2012

Kontakt/ İletişim:

yesilcember@bund-berlin.de
www.yesilcember.de

Bu sözlük gönüllü **YEŞİL ÇEMBER** Çevre Elçilerinin girişimi ve emeği sonucu ortaya çıkmıştır. Doğa ve çevre ile ilgili eksik gördüğünüz bir söz varsa lütfen bize yazın.

Dieses Wörterbuch ist auf Initiative und durch den Einsatz der ehrenamtlichen UmweltbotschafterInnen von **YEŞİL ÇEMBER (GRÜNER KREIS)** entstanden. Wenn Sie ein bestimmtes Wort zum Thema Umwelt und Natur vermissen, dann schreiben Sie uns bitte.

yesilcember@bund-berlin.de